

## Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—  
za pol leta " " 13.—  
za četrt leta " " 6.50  
za en mesec " " 2.20

## V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—  
za pol leta " " 10.—  
za četrt leta " " 5.—  
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

## SLOVENEČ

## Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):  
za enkrat . . . . . 13 h  
za dvakrat . . . . . 11 "  
za trikrat . . . . . 9 "  
za več kot trikrat . . . 8 "  
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

## Izhaja

vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

## Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

## Napad na Avstrijce v Stari Srbiji.

(Izvirno poročilo „Slovenca“.)

Mitrovica, 18. avg.

Napad Turkov na avstrijskega generala in častnike iz Pljevlja se je izvršil v vasi Brdarevo, v bjelopoljski kazi. Ondi se je širil glas, da so Turki to storili po prigovarjanju iz Srbije, a to ni resnica. Turki javno govorijo, da so avstrijske častnike napadli zato, ker so prišli na turško ozemlje, kamor nimajo pravice priti. Avstrijci priznavajo, da so bili na turškem ozemlju in zato od Turčije tudi ne zahtevajo zadoščenja za napad.

Takoj drugi dan po tem napadu Turkov na Avstrijce je prišel plevljski kajmakam v Brdarevo, da preišče dogodek in najde krivce. Turški napadalcji so kajmakamu izjavili, da so napadli Avstrijce zato, ker jih nočejo, gledati v bjelopoljski kazi, kjer oni nimajo ničesar opraviti in kamor ne smejo priti. Kajmakam je te poročilo poslal mutesarifu, ta valiju, a vali sultanu.

Novi Pazar, 18. avg.

Tu vlada med Turki veliko razburjenje, ker je počil glas, da bo deta 2 avstrijska bataljona z enim oddelkom turških askerov došla v Novi Pazar, da napravita red med upornimi Turki in Arnavti, ki povzročajo nemire po celi okolici. Turki se boje, da dohod avstrijske vojske značilno o okupacijo, pa se pripravljajo, da napadejo avstrijsko vojsko, ako pride. Med Turki vlada veliko ogorčenje še od onega napada pri Brdarevu v bjelopoljski kazi, a to jih je tako razgnjevalo, da so sklicali mnogo shodov po džamijah, da se v njih dogovore, kako se bodo branili, oziroma bolje rečeno, kako bodo napadli Avstrijce. Tu bo morda teklo

mного krvi, ker tukajšnje Turke na take postopanje podžigajo in hrabre tudi Turki iz bližnje in daljne okolice.

## Obrtni red.

Dunaj, 10. avgusta.

## Dokaz usposobljenosti.

§ 14. obrtnega reda je že sedaj določal, da mora vsakteri dokazati usposobljenost, ako hoče izvrševati obrt. Usposobljenost je meral dokazati z izprijevalom, da se je kot vajenec učil obrta vsaj dve leti, in z delavskim izprijevalom, da je kot pomočnik ali tovarniški delavec delal vsaj dve leti.

Nadalje smejo po veljavnem zakonu izvrševati obrt kot samostojni mojstri učenci, ki so z uspehom dovršili nauke na obitnih strokovnih ali drugih tem podobnih šolah, ki so našete v ministrskih naredbah.

Deželna vlada pa sme dajati obrtne liste ali dovoljevanja izvrševanje obrta tudi privzemcem, ki na kak drug način dokažejo svojo usposobljenost. Ta določba velja tudi za ženske, ki se bavijo z rokodelskim obrtom. Te so glavne določbe veljavnega zakona.

Na prvi pogled je jasno, da ima § 14. mnogo vrzeli, skozi katere morejo tudi ne-usposobljene osebe dobiti obrtne liste in s pomočjo vajencev, pomočnikov, zakupnikov ali „slamnatih mož“ izvrševati dva ali tudi več obrtov, katerih se niso učili ali vsaj ne zadostno. Splošna želja obrtnikov je torej, da se te določbe poostre, jasneje porazdelé v zakonu in tako zapro vrzeli za razne „skaze“ in „spekulantje“.

Vsled tega je že poročevalec Schneider v smislu vladnega načrta razdelil § 14. v sedem točk (§ 14 do 14f). Prva točka (§ 14) našteva 59 raznih obrtov, za katere je potreben dokaz usposobljenosti. Doslej so bili ti obrti — in teh je 47 — naštetih v raznih ministrskih naredbah. Umestno pa je, da so rokodelski obrti naštetih v zakonu samem, kakor dopuščeni ali koncesionirani v paragrafu 15.

Vladni zastopniki se načeloma temu ne protivijo, a menijo, da se z moderno tehniko in po potrebah in razmerah pojavljajo novi obrti. Torej bi bili eni obrti naštetih v zakonu, drugi pa v ministrskih naredbah. Poročevalec našteje 59 obrtov, a jih je že mnogo več. Češka „Zemska jednota“ jih na-

šteje že 65. Ker pa hoče vlada v kratkem izdati naredbo, ki bode naštel vse priznane rokodelske obrte, zato je odsek sklenil načeloma, da se seznam obrtov sprejme v zakon pri 1. ali 14. paragrafu, posamezni obrti pa bodo naštetih, ko izide naredba.

Poročevalec Schneider pa je sprejel v vrsto rokodelskih obrtov tudi taka opravila, ki pač ne spadajo med obrtniška. Med drugimi poslanci je tudi slovenski poslanec dr. Ign. Žitnik izrazil željo, naj se vsaj „zeljarji“ in „perice“ ne vštejajo med obrtnike. Kislo zelje pridelujejo poljedelci in se združujejo v gospodarske zadruge. Ako torej kmet napravi in proda nekaj kadif kislega zelja, vendar ni obrtnik, preje trgovec. In „perice“ vsaj po deželi tudi niso obrtnice, marveč navadne dninarice ali kmetice, ki si s pranjem zaslužijo še nekaj grošev. Tudi glede „podobarje“ Žitnik izraza pomisleke, ali so rokodelci v ožjem pomenu besede. So in niso. Marsikateri „podobar“ izvršuje tudi mizarški ali slikarski obrt, torej je preje mizar nego podobar. Ako pa je kot podobar umetnik, ga vendar ne moremo tlačiti v vrsto rokodelcev, četudi dela z rokami.

Posl. Žitnik, Hauck, Stojan, Kitschelt, Karbos in Pacher zahtevajo, naj se za trgovce v ožjem pomenu besede tudi določi dokaz usposobljenosti, kakor sami zahtevajo, a to naj se primerno deloči na primernem mestu v zakonu, ne pa pri § 14., ki govori le o rokodelskih obrtih.

Obveljal je dostavek, da more trg. minister v sporazumu z ministrom za notranje stvari določiti po potrebi nove rokodelske obrte sploh ali za posamezne kraje in okraje ter o tem zaslišati mnenje dotičnih zadrug, združenih zvez ter trgovske in obrtniške zbornice.

Poročevalec Schneider nasvetuje dalje, da mora vsak obrtnik napraviti še izkušnjo za mojstra. Ne pové pa, kje in kako. Sek. načelnik dr. Hasenöhrl se načeloma ne protivi mojstrski izkušnji, a je proti temu, da bi bila ta izkušnja obligatorna ali prisilna.

Za prisilno mojstrsko izkušnjo govoré Hauck, Hueber, Foerg, dr. Doboszynski, dr. Stojan, Pacher in Žitnik. To vprašanje je načelne važnosti. Take izkušnje so po večjih mestih, tudi v Ljubljani, umestne in mogoče brez večjih stroškov. Umestne in potrebne so, ker vsakteri ni še mojster, ki je napravil izpit

za pomočnika. Dalje je v tovarnah delo jako razdeljeno po kosih ali delih posameznega izdelka. Tako more n. pr. tovarniški vajenec, ki je tri leta delal v ključavničarski, mizarški ali drugi delavnici, napraviti izkušnjo za pomočnika. Ako pa nadaljna tri leta ostane v tovarni, ni še vedno kos vsemu delu ključavničarskega obrta. Torej je potrebna še posebna izkušnja za mojstra. Od tega se more zahtevati, da ima vsaj nekaj znanja o knjigovodstvu in kupčijstvu, sploh večjo strokovno in teoretično izobrazbo.

Posl. Žitnik vse to prizna in odobruje, izraza pa razne pomisleke glede Dalmacije, Istre, Goriške, južne Tirolske in deloma tudi Kranjske in Galicije. Zakon že 22 let določa prisilne zadruge, in vendar mnogi okraji v naštetih deželah niti ne poznajo zadrug, kakor jih veleval zakon. Krivda za deva obrtne oblasti, pa tudi obrtnike same. Glavni vzrok pa je bil, ker zadruge niso imele jasno določenih pravic. Ako torej v zakonu že zahtevamo prisilno izkušnjo vajenca za pomočnika, bodo že tu velike težave. Se večje pa nastanejo, ako zahtevamo še posebno mojstrsko izkušnjo. Na primer: V Bohinju ali Ambrusu je čevljarski pomočnik, ki bi rad na svojo roko pričel obrt. Kje naj naredi ta človek izkušnjo za mojstra? Da bi bili mojstri sami v dotičnem kraju ali okraju člani izpraševalne komisije, to ne gre. Zaradi konkurence bi marsikateri pomočnik osivel, preden je mojster. V mesta tudi ne morejo vsi obrtniki, ker so na deželi ravno tako potrebni. In kdo naj na deželi vajence in pomočnike poučuje v knjigovodstvu, kupčijski kalkulaciji, konkurenci itd? V južnih deželah nimamo mojstrskih kurzov, združenih instruktorjev, niti dovolj obrtnih šol. Tudi obrtno-nadaljevalne šole so redko sejane. Ako torej n. pr. ta zakon stopi v veljavo v dveh letih, treba je vsaj za prisilne mojstrske izkušnje določiti v zakonu prehodno določbo. To se pravi: Zakon naj takoj določi prisilne izkušnje tudi za mojstre. Z ozirom na razmere v deželi pa naj zakon tudi določi, da so n. pr. prvih deset let, ko stopi zakon v veljavo, mojstrske izkušnje le fakultativne, kakor v Nemčiji. Kdor hoče, more narediti izkušnjo in dobi poseben naslov „izpraševalnega mojstra“. V teku 10 ali 15 let pa se bode tudi v južnih deželah tako razvila obrtniška organizacija, da prisilne izkušnje za pomočnike in mojstre ne bodo delale prevelikih težav in stroškov. Izpraševalne komisije

## LISTEK.

## Pismo iz Bolgarije.

(Izvirno poročilo.)

Sofija, mes. avgusta.

V tem času sicer mirne Sofijo je te dni razburila velika tatvina, ki se je izvršila v „Bolgarski zemljedelčeski banki“. To je sedaj predmet razgovorov po sofijskih gestilnah in društvih, a listi polnijo o tem svoje predale. Tatvino je izvršil ravnatelj-blagajnik dotične banke, Evlogi Gerov. Evlogi je dobil tri dni dopusta, da je šel v notranjo Bolgarsko radi nekih svojih opravkov, a se ni več vrnil. Ko ga ni bilo pet dni, je uprava banke videla, da je pobegnil in je bilo takoj splošno prepričanje, da je moral izginiti iz banke znatna vsota denarja v vrednostnih papirjih. Prvi trenutek so mislili, da je ukradel 2 do 3 milijone frankov, a ko so pregledali vse blagajne, v katerih je imel Gerov opraviti, so konstatali, da je ukradel bolgarske državne obligacije od leta 1888. in od 1. 1892. v vrednosti 80.500 frankov. Ta tatvina je vzbudila v Sofiji in v celi Bolgarski silno senzacijo, ker je Evlogi iz odlične rodbine, sin odličnega bolgarskega delavca na osvo-

bojstvu Bolgarske, Nadjena Gerova, in zet uglednega politika in bivšega finančnega ministra T. Teodorova. Evlogi je mlad človek, star 29 let, z visoko izobrazbo, študiral je finančne nauke na Nemškem. Njegov brat dr. Hristo Gerov je bolgarski diplomatski agent v Solunu. Evlogi je najbrže pobegnil preko Turčije v Ameriko. Bolgarske oblasti so sicer poslane za njim tiralico na vse strani, a doslej brez uspeha. Ker vedo za številke vseh obligacij, ki jih je ukradel Evlogi, so o tem obvestili vse borze in tako Evlogi od ukradenih obligacij ne bo imel nobene koristi, pač pa je uničil sebi sijajno karijero in oskrnil dobro ime častiti in ugledni rodbini Gerov.

Malo je držav v Evropi, ki bi imele toliko političnih strank, kolikor jih ima mala Bolgarska. Tu ima vsak uglednejši človek svojo stranko, ki se imenuje po imenu svojega voditelja. Stvarne razlike je med njimi kaj malo, a edini cilj vseh je, da zrušijo protivnika ter da pridejo do oblasti sami. Pri tolikih strankah pa se je te dni pričela snovati nova stranka: radikalno-demokratska. Te stranke snuje nekaj uglednejših članov stranke mladih demokratov, ki bodo v avgustu enkrat sklicali shod, da organizirajo to novo stranko. Javno

mnenje ni radostno sprejelo te nove stranke, a to je povsem razumljivo. Tam, kjer se politično življenje razvija normalno, more biti pojav nove politične stranke koristen, a te koristi ni pričakovati od novih strank v Bolgarski, kjer, kakor lepo pravi sofijski „Den“, „razni državni faktorji svoje oblasti ne rabijo lojalno in kjer so narodne svobode izpostavljene zasedam državnih razbojnikov“. Glavna odlika v programu te nove stranke je ta, da radikalni demokratje nočejo dospeti do oblasti po milosti knežev, kakor je to stalno na Bolgarskem pri volitvah. A pri tem so radikalni demokratje pozabili na en fakt, da v Bolgariji še ni bilo svobodnih volitev, da je vsaka vlada sebi izvolila za poslance one, ki jih je hotela, in da združena opozicija nikdar ni mogla dobiti toliko glasov, da bi bila lahko napram vladi kot upoštevanja vredna opozicija. Bolgarsko neodvisno časopisje obsoja snovanje te nove stranke, ker je dosti, da, še preveč starih in se tako cepi narodna moč. Snovanje nove stranke označuje kot slabljenje one palice, ki naj odganja psa, kate-rega knez od časa do časa izpušča v lov na narod. Oni, ki tako mislijo, se ne varajo, ker v resnici vsakdo, kdor bolje pozna bolgarske razmere, mi bo pritrdil v

tem, da ti pojavi, snovanje novih strank niso ničesar drugega, ko mazanje koles dvorske reakcije, ki vlada na Bolgarskem v polni meri.

V kratkem se na Bolgarskem vrše volitve za občinske uprave. Da bi vrgli kandidate sedanje vlade, ki je igračka v rokah kneza, ki vedno bolj izgublja ljubezen v narodu, kateri ga tudi sicer ni posebno ljubil, so se združile 3 opozicijske stranke: demokratska (Karavelisti), progresivna (Cankovisti) in narodna in bodo povsodi postavile skupne kandidate. V to zvezo je pozvana tudi opozicijska liberalna stranka (Radoslavisti), ki so pa odklonili zvezo in so sklenili, da se teh volitev udeležijo samostojno, a to znači slabljenje moči opozicije, in jačenje vlade, Stambulistov.

„Široki“ socialisti so imeli včeraj shod v Kazanluku. Na tem shodu so „široki“ socialisti obsodili politiko današnje vlade in pozdravili ruske proletarce, boritelje proti carizmu.

V Bolgariji so poleg „širokih“ tudi še „tesni“ socialisti, „Marksisti“. „Tesni“ so imeli svoj shod 13. avgusta in na tem shodu so se „tesni“ razcepili v 2-3 skupini, kakor so se razcepili tudi „široki“.



pa bodo morale biti mešane; polovico naj jih imenuje obrtna oblast, polovico obrtniki sami.

Po dolgi razpravi je obveljal predlog, da naj so mojstrske izkušnje načeloma prisilne. Poročevavec Schneider pa je dobil nalogo, da sestavi pogoje in obliko, kje in kako naj se vrše mojstrske izkušnje.

Dalje je odsek odobril, da se mora vaje učit najmanj dve, največ štiri leta, preden more narediti izkušnje za pomočnika. Pomočnik pa mora biti vsaj tri leta, preden more napraviti izkušnje za mojstra, oziroma samostojno nastopiti obrt.

## Rusko-japonska vojska.

### Mirovna pogajanja.

Portsmouth, 17. avgusta. O točki VII, kjer se je šlo za vzhodnokitajsko železnico, se je razun ene določbe, ki bo prišla pozneje v razgovor, doseglo sporazumljenje. Točka VIII. obsega določila o ustaljenih progah mandžurske železnice do postaje Pogranična, kjer se stikajo z usursko železnico. Točka VIII. je bila sprejeta po kratkem posvetovanju.

Portsmouth, 17. avgusta. Danes zjutraj so se mirovni pooblaščenici posvetovali o deveti točki mirovnih pogajev. Točka IX. obravnava povrnitev vojnih stroškov. Splošno se domneva, da bo Rusija odnehala vprašanje, ki se tiče ribarjenja Japoncev po sibirskih vodah.

Portsmouth, 17. avgusta. Točke IX. in X. obsegajo izročitev ruskih interniranih ladij in zmanjšanje ruske azijske pomorske sile, točka XI. vojno odškodnino, točka XII. jezik, v katerem naj bo sestavljena mirovna listina. Po drugem poročilu pa govori že točka IX. o vojni odškodnini.

### Nadaljnje seje.

Portsmouth, 17. avgusta. (Reuter.) Jutri in pojutrišnjem bodo najbrž rešili vse točke mirovnih pogajanj, potem pa sejo prekinili do ponedeljka, da pooblaščenici informirajo in povprašajo svoje vlade o nadaljnjih korakih. Rusija se odpove Mandžuriji, za ogromne stroške za vzhodnokitajsko železnico se bo Rusija mogla le tedaj odškodovati, če se domeni s Kitajsko.

### Kočljive točke.

Portsmouth, 17. avgusta. Včeraj zvečer se je povsod govorilo, da več vele vlasti pritiska na Japonsko, naj se odpove vojni odškodnini in naj se drugače odškoduje, seve pod pogojem, da Rusija odstopi Sahalin. Japonska na vsak način hoče, da se ji izroče ruske ladje, internirane po nevtralnih lukah. Morebitne vojne odškodnine Japonska ne bo porabila za povečanje svojega brodogradništva, ampak zato, da poplača svoja posojila, skrbi za pokojnine in spolni vzgojni sistem na Japonskem.

### Kaj bo z mirom?

Berolin, 17. avgusta. („Lokalan-zeiger.“) Sato je izjavil, da ima upanje, da se mir vendarle sklene. Točka 5. je najbolj kočljiva, vendar pa niso težkoče nepremagljive. Witte je dobro razpoložen. Državni tajnik Peirce, ki je povabil Ruse in Japonce na čaj, je od ruske strani izvedel, da bo vzhodnokitajska železnica od Port Arturja pa skoro do Harbina pod japonskim nadzorstvom, iz Harbina pa do Vladivostoka pod ruskim.

Sredi avgusta so se pričeli veliki konjeniški manevri v okolici Soma in Vidina, a kmalu se vrše veliki vojaški manevri v okolici Loveča, Plevne in Vratca. Teh manevrov se bodo udeleževale vse severovzhodne divizije skupno z rezervo.

Na Daljnem Vzhodu na bojišču so tudi Bolgari. Več jih je v vojski na suhem, a dva sta tudi na brodogradu. To sta poročnika Dobrev in Kisimov. Kisimov je služil v ruskem prostovoljnem brodogradu, a Dobrev je bil v eskadri Roždestvenskega. Kisimov je bil ujet še začetkom vojske, a Dobrev v bitki pri Cušimi. Tudi Dobrev in Kisimov se nahajata v japonskem ujetništvu v Macujami, na Japonskem. Pisala sta svojim rojakom in hvalita, da Japonci dobro in človeško postopajo z vsemi ruskimi ujetniki in so napram ujetim ruskim častnikom zelo postrežljivi.

Bolgarska bolnišnica na Daljnem Vzhodu uspešno vrši svoje blagotvorno misijo ali bolje rečeno, doslej je uspešno vršila. Zadnji čas pa so se bolniški strežniki sprli z zdravniki in so te dni podali brzoglavno os'avko tukajšnjemu ženskem odboru, ki s prostovoljnimi doneski Bolgarov vzdržava to bolnico na bojišču. Najbrže bo ta bolnišnica v kratkem razpuščena, ako že ni.

Reuterjev urad poroča, da je Witte dejal, da je steril za mir vse, kar je mogel, in desegle izmed osmih točk od sedmih sporazumljenj.

### Nezanesljive vesti.

„Times“, „Matin“, „Daily Telegraph“ in vsi drugi večji listi prinašajo o mirovni pogajanjih jako nezanesljive vesti. Gotovo je le, da je izmed osmih točk sedem že sprejetih. O tem pa, je-li upanje na mir večje ali manjše, si nasprotujejo skoro vsi listi.

### Govor Witteja ameriškim Slovanom.

Poročali smo, da so ruskega mirovne pooblaščenca newyorški Slovani siljajno sprejeli. Deputacije newyorških Slovanov, med katerimi so bili tudi Slovenci, so se peljale Witteju nasproti na posebnem parniku. Witte se je zahvalil rekoč:

„Bratje. — zaista sem srečen, da mi je naklonjena čast takega sprejema, tembolj, ker je to prišlo od ameriških slovanskih državljanov. To mi dokazuje, da Slovani, pa naj že bodo državljani ali pa podaniki katerekoli vlasti, vedno in vselej dokažejo svojo skupno slovansko idejo. Srčno se zahvaljujem, bratje, za staroslovanski sprejem v tej novej zemlji! — Živeli Slovani!“

### Novi člani gosposke zbornice.

Kakor izvemo, so poklicani v gosposko zbornico kot člani za celo življenje sledeči: Redni profesor na češki univerzi v Pragi, dvorni svetnik dr. Albin Braf; deželni poslanec dr. Mat. Campitelli; grško-katoliški škof v Przemslu, Konstantin Czechowicz; komornik, veleposestnik Rudolf grof Czernin pl. Chudenitz; sekojski svetnik Viljem Exner; nadprokurator prve avstrijske hramilnice na Dunaju, Meric Faber; profesor na češki univerzi v Pragi, dvorni svetnik dr. Ivan Gebauer; tajni svetnik Hugo baron Glanz pl. Eich; superintendent in drž. poslanec Dr. Teodor Haase; inful. opat premonstratenzov, dr. Gilbert Jan. Helmer; predsednik upravnega sveta „Stabilimento tecnico“ v Trstu, Jan. Jurij vitez pl. Hütterott; vodja justičnega ministrstva dr. Franc Klein; tovarnar Franc Križnik; dunajski vseučiliški profesor, knez nadprior malteškega viteškega reda Bailli Henrik princ Liechtenstein; rektor graške univerze dr. Arnold vitez Luschin pl. Ebengreuth; inful. deželni prelat, generalni in veliki mojster viteškega reda križarjev z rdečo zvezdo pri Sv. Francišku, Franc Marat; komornik, veleposestnik Franc baron pl. Moll; akademiki kipar, prof. Jožef Myslbek; predsednik reichenberške trgov. in obrtne zbornice, tovarnar Alojzij Neumann; tajni svetnik in komornik Karol Erwein grof Nostriz-Rieneck; tajni svetnik, bivši poslanik Marij baron Pasetti pl. Friedenburg; bivši minister Alojzij baron pl. Spens-Boeden; deželni poslanec Stanislav grof Stadnicki; knez veliki mojster malteškega viteškega reda Galeazzo Maria grof Thun und Hohenstein; vseučiliški profesor na Dunaju dr. Karol Toldt; profesor na nemški univerzi v Pragi dr. Jožef Ulbrich; komornik Jožef Vincenc grof Waldstein-Wartenberg; prvi predsednik dež. kulturnega sveta za Tirolsko, Alfonz baron Wildmann pl. Staffelfeld und Ulmburg; dunajski vseučiliški profesor dr. Julij Wiesner; tajni svetnik bivši minister dr. Henrik vitez pl. Wittek; tajni svetnik, drž. in dež. poslanec Anton grof Wodzicki.

### Ogrska kriza.

Uradno glasilo „Magyar Nemzet“ poroča, da vojno ministrstvo ni še ničesar ukrenilo glede nadaljnjega službovanja tretjeletnikov. Gotovo je le, da se povrneje tretjeletniki po dovršenih vojaških vajah v svoje garnizije. Kdaj jih vojna uprava odpusti iz službe, ni znano. Včeraj je zborovalo v Budimpešti enih 16 liberalnih poslancev, ki nameravajo izstopiti iz stranke. Zborovali so od 10. dopoldne do trideht na dveh popoldne. Sklenili so, da molče o sklepih. Dne 22. t. m. se zopet vrši posvetovanje. O predvčerajšnjem ministrskem svetu poročajo, da so ministri sklenili najodločnejše nastopiti proti upornim municipijem in stolicam. O vladnih načrtih poroča Fejervary po 18. t. m. cesarju. Opozicijski listi poročajo, da ministri niso edini. Ministri Kristoffy, György in Lukacz se ne strinjajo s Fejervaryjevimi načrti proti municipialnim uradnikom. Ministrskega predsednika je neprijetno zadela Györgyjeva izjava, da noče ostati minister dalje, nego do 15. septembra. Danes priredi Fejervary na čast cesarjevega rojstnega dne slavnostno pojedino, h kateri je povabljen tudi zbornični predsednik Justh,

ki je pa naznanil, da se ne more udeležiti pojedine. Justh ne priredi nasprotne pojedine. Po pojedini se odpelje Fejervary k cesarju, da odobri sklepe ministrskega sveta. Budimpeštanski nadžupan Markus je izjavil, da se ne strinja s sklepom budimpeštanskega magistrata, ki je sklenil, da se ne izroče državnim blagajnam prestovoljno vplačani davki. Najbrže sklene budimpeštanski občinski odbor pri prihodnji seji, da se izroče prostovoljno vplačani davki državnim blagajnam.

### Vstaja na Kreti.

Predvčerajšnjim so krečanski vstaši, ki jim je poveljeval Manos, zasedli Retimmo, a so jih odbile ruske čete. Vstaši so izgubili 2 mrtva, Rusi pa 4 ranjene. Včeraj so se pa spopadle z vstaši angleške čete. Angleži so imeli enega lahko ranjenega, vstaši so izgubili enega moža.

### Ljudsko glasovanje na Norveškem.

Za ločitev Norveške od Švedske je glasovalo 368.000 oseb, proti pa le 184. Zadnjih volitev v norveški državni zbor se je udeležilo 236.641 volivcev. „Frankf. Ztg.“ poroča iz Kristianije: V ponedeljek zboruje norveška zbornica. O obmejnih trdnjavah bo sklepala komisija strokovnjakov. V Stokholmu so norveški pooblaščenici. Spet med Švedske in Norveške se najbrže reši na miren način.

### Rusija.

Ruski državni zbor bo obsegal državno dume in državni svet, podobni spodnji in gosposki zbornici v drugih državah. Državni dumi je določen posvetovalni glas, njene pravice so precej omejene, a lahko sama izpremeni temeljna načela. Car namerava odstopiti ljudskemu zastopstvu krimsko palačo v Peterburgu. Zasedanje se prične koncem meseca oktobra. Za državno dumo volijo mestni veljavi odposlance, ki izvolijo poslanca. Kmetje bodo volili volivne možje, ki volijo zastopnike, kateri izvolijo šele poslanca. Za inteligenco niso določeni posebni poslanci. Ko se proglasi ustava, namerava odstopiti Buligin, ker je izvršil svojo nalogo. Minister za notranje stvari postane general Trepev.

Kmečki nemiri v Besarabiji. Uprli so se rumunski kmetje v Besarabiji. Guverner nima moči udušiti vstaje, ker se nahajajo vojaške čete ob rumunski meji, da zabranijo prestop čez mejo številnim vojaškim beguncem.

Upor v črnomoški mornarici. Na carjev ukaz sta začasno upokojena admiral Krieger in Višnevecki, poveljnika črnomoške mornariške divizije.

### Maroško vprašanje.

„Agence Havas“ poroča, da se je grof Tattenbach pogajal s sultanom v prilog nemških podanikov, ko je francoska vlada na zahtevo Nemčije izdelovala načrt za maroško konferenco. Rouvier se je vsled tega obrnil na nemško vlado in je dobil pomirljiva pojasnila. Sklepajo, da želita tako Nemčija kakor tudi Francoska povoljno rešiti maroško sporno vprašanje.

### Stajerske novle.

Š Jesensko dirkanje konj se bo vršilo dne 8. sept. v Mariboru.

Š V Marenbergu bodo dne 10. sept. blagoslovili novo protestantsko cerkev. Pa bo menda vedno prazna!

Š Slovensko dijaško ferijalno društvo „Bodočnost“ namerava ustanoviti na Sp. Stajerskem potujočo knjižnico

Š Pasji kontumac. V okolici Maribora je zapovedalo c. kr. okr. glavarstvo v Mariboru pasji kontumac.

Š Nadebudni deček. Cebe je imela opraviti v kavarni Kastner v Mariboru. Večkrat je pa prišel k njej njen 12letni sin Alojzij, kjer je izmikal denar. Vsota, katero je fantič sčasoma ukradel je 200 K. Denar je zapil in zakvartal s svojimi tovariši. To je nemška vzgoja!

Š Zadnji letošnji promenadni koncert v Mariboru je bil v sredo 16. t. m.

Š Sklep šolskega leta na mariborski sadjarski in vinarški šoli se je vršil 14. t. m. Vseh učencev je bilo 40 in izmed njih 31 Slovencev. Na deželne stroške je obiskovalo šolo 19 učencev, 18 učencev je šolo letos dovršilo, drugi bodo pa prihodnje leto nadaljevali.

Š Utopljenko je vrgla Drava pred par dnevi na suho v St. peterski občini pri Mariboru. Našel jo je posestnik Vederjaka. Idenditeta se še ni mogla dokazati. Kakor je pokazala zdravniška obdukcija, je bila utopljenka v blagoslovljenem stanu, je precej velike vitke postave, ima temnorjave lase in na nogi 15 cm dolgo znamenje neke operacije. Obledena je bila črno. Najbrže je to bil samoumor.

Š Lov za tatom. Dne 15. t. m. je peljal Anton Sprager kolo svojega sina

po mariborskih ulicah domov. Med potjo se mu je pridružil 19 letni Anton Sirec iz slovenjebistriške okolice. Na prošajo Sirecevo, da bi rad poskusil, če se zna še voziti, mu je Sprager res dal kolo. In tako se je Sirec vozil, Sprager šel zraven njega. Kar nenkrat pa se je Sirec hitro odpeljal. Sprager je dirjal za njim in vpil, da naj Sirec kolo zadrži. Po precej dolgem lovenju je vendar nekdo sunil Sireca, ki je potoma klobuk zgubil, da je padel na tla, nakar ga je stražnik aretiral, Spranger pa je dobil kolo nazaj. Sirec je bil že večkrat radi tatvine kaznovan.

Š Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Razne novice: Poročila sta se na Rekovo Simon Stegár, trojiški postiljon in kmetica vdova Marija Schöawetter. N. e. v. e. s. t. a. j. e. s. t. a. r. a. 82 l. e. t., ženin pa 33, ki je priženil lepo kmetijo, za katero ga marsikateri zavidal. — Na Veliko Gospojnico ob pol 1 pe noči je nastal ogenj, ki je krojaču Jožefu Krambergerju in njegovemu sosedu Močniku uničil vse poslopje. Ponesrečil se ni nihče, pač pa je zavaldal velik strah po trgu, kjer je bilo vse polno romarjev. — Pred nekaterimi dnevi se se vršile občinske volitve v Gornjem Porčiču. Za predstojnika je zopet izvoljen znani Kezar, pa zdaj mu je šlo precej trdo, z največjo silo je dobil 7 glasov, njegov nasprotnik Kenc pa 5. V odbor so prišli tudi 4 možje, ki nasprotnikom niso povelji, namreč: Anton Vogrin, veleposestnik v Spod. Porčiču; potem posestniki Habjancič, Bračko in Kenc. — Redko kedaj se vidijo in slišijo v Slovenskih goricah vojaki, pred par dnevi pa je bilo dvakrat polno vojakov konjenikov, huzarjev in dragoncev, v trojiškem trgu in v sosednih občinah. Vračali so se od velikih vaj iz Ogrskega in so pri Trojici prenočili. — V nedeljo, 20. avgusta imajo mladeniške Marijine družbe sosednih far pri sv. Trojici svoj letošnji romarski shod.

Š Čudna najdba. Posestnik Anton Večej je našel med turšico pri St. Pavlu nezavestno žensko srednje starosti. Ležala je že več dni ondi, ker je bilo na njej vse polne črvov. Med vožajo v celjsko bolnico je ženska umrla. Idenditete ženske doslej še niso dognali.

Š Umrla je v Maholah gospa Henrijeta Hochelansch.

## Dnevne novice.

Ob cesarjevi petinsedemdesetletnici. Danes praznuje naše cesarstvo pomenljiv dan — petinsedemdesetletni rojstni dan svojega vladarja. Cesar Franc Jožef I. je sedaj najstarejši vladar v Evropi, vklub teži let in bridkosti svojih žalostnih izkušenj še vedno čil in zdrav. Kaki spomini se mu obnavljajo, ko gleda nazaj na dolgo pot, ki jo je premeril v svojem sedeminpetdesetletnem vladanju, in ž njim cela država! Malo ljudi je na svetu, ki bi bili prestali toliko, kakor naš vladar. Saj so mu ustrelili ljubljene brata v Mehiki, umorili soprogo cesarice Elizabeto in tragična je bila smrt prestolonaslednika princa Rudolfa. V strogi izvršitvi svojih vladarskih poslov in v delu je iskal in dobil naš cesar tolažbo za težke usodne udarce. Prerokovali so leta 1848. mlademu 18letnemu cesarju, da kmalu propade njegova država, a posrečilo se je udušiti vstajo na Laškem in Ogrskem. Porazene so bile tudi čete Piemontezov leta 1848. in 1849. Nesrečni sta bili res za Avstrijo vojski l. 1859, in 1866, ko je izgubila Avstrija Lombardijo in Beneško. A izgubljeni sta bili, ker se je morala država boriti proti dvema sovražnikoma. V teh borbah je pokazala Avstrija svojo moč kot vellesila. Naš cesar je dal svojim narodom ustavo. L. 1867. se je pa zgodil usodepolni korak, ko se je razdelila država v dva dela. Mažari se niso izkazali hvaležne za milost, ki jim jo je izkazal vladar. In ravne ob petinsedemdesetletnici vladarjevi se razmere na Ogrskem take, da so slične tihi revoluciji. Mladeniška sila mladega vladarja je v podobnih razmerah ob nastopu vlade premagala najhujše težave in mu pridobila ljubezen njegovih narodov. Zaupanje v njegovo osebo je pa v tej dolgi dobi še raslo in avstrijski narodi danes gledajo z največjim spoštovanjem k prestolu, na katerem vlada osiveli cesar, ki je v veselih in bridkih urah vedno pokazal, da mu je pri srcu v prvi vrsti blager podložnikov. In zato upamo, da bo premagana tudi sedanja državna kriza in da izide država iz nje pomlajena in okrepljena. Slovanski narodi upamo, da se izvede ona enakopravnost, ki jo je zagotovil vladar svojim podložnikom, in katoličani, ki nas



veže z vladarjem ista vera, se zanašamo, da s časom v državi tudi zmaga misel krščanske kulture. Slovenci so bili vsikdar zvesti svojemu vladarju, in zato polagajo tudi sedaj pred njegov prestol svoja srčna voščila, da ga ohrani Bog še mnogo let krepkega v blagor državi!

**Koliko je Slovencev na Koroškem.** „Mir“ priobčuje članek, v katerem dokazuje, da je Slovencev na Koroškem najmanj 127 000. „Mir“ pravi, da če bi hotel vračunati vse tiste, ki so že „na prehodu“ k ponemčenju, namreč posebno Slovence v Beljaku in Celovcu, kjer se jih jih je leta 1860. še naštel 9000 proti 5000 Nemcev (!) in v Trbižu v resničnem številu, dobili bi jih do 150 000. Vladno štetje 90 000 podaja v resnici samo število zavednih Slovencev, in če imamo takih zavednih med 150 000, celih 90 000, smo lahko zadovoljni.

**Podporno društvo za slovenske dijake koroške.** Pravila za to društvo so vložena. „Mir“ dostavlja k pravilom: „Prosimo pa tudi inozemske Slovence in Slovane sploh, posebno pa naše rojake po Štajerskem, Kranjskem in Primorskem, naj nam pomagajo, kolikor le morejo. Saj mi stražimo tu na meji, od katere preti našemu narodu največja nevarnost, kjer je boj za narodni obstanek najbolj divji, najbolj kruti, če nočete, da nas sprotniki uničijo nasinstem izkopljejo grob tudi vam, tedaj nam pomagajte izrediti več inteligence. Doneske prejema blagajnik gospod c. kr. profesor Josip Apih v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.“

**V nedeljo v Domžale!** Prihodnjo nedeljo 20. t. m. priredi „Slov. kat. podporno izobraževalno društvo“ v Domžalah ob pol 4. uri popoldne pri Ravni-karju veselico. Vspored: Godba, petje, igra „Divji lovec“.

**V tržaškem društvu uslužbencev prodajaln za jestvine** so izvoljeni v odbor sami Lahi. Slovenci se volitev niso udeležili.

**Ustanovni shod „Lege“** bo v S. Vinčentu v Istri 20. t. m. Lahi se pripravljajo, da potujijo zopet znaten del istrske hrvaške dece.

**Ubil se je** na cesti iz Prevalj na Goriškem Vincenc Strosar, kovač iz Solkana. Z dvema tovarisa je dirjal na biciklu po cesti, kar mu pride nasproti voz. Strosar, ki ali ni videl voza ali pa ni mogel hitro ustaviti kolesa, je z vso silo zadel v ojnice voza, ki se je zlomila, Strosar pa je iz kolesa padel pod konja, ki ga je z kopiti strašno izdelal. Konj je bil ves preplašen, ljudje pa, ki so sedeli na vozu so vzlic temu konja poglani in se ušli. Strosar pa je kmalu izdihnil v groznih bolečinah. Na vozu so po poizvedbah orožnikov sedeli lastniki neke tovarne za pohištvo v Korminu.

**Pomiloščeni kaznjenci.** V koprski kaznilnici je vsled cesarjeve odredbe pomiloščenih 5 kaznjencev, v Gradiški 3 kaznjenci, v Mariboru 2 kaznjenci in v Begunjah 1 kaznjenc.

**Iz Radovljice.** V „svoji ljubezni do bližnjega“ je radovljiški „Narodov“ poročevalec glede petja pri pogrebu g. Kunstelja vedel nekaj reči, kar se v resnici ni moglo dogoditi. Podpisani izjavlja le, da ga ni bilo v Radovljici od 10. ure popoldne dne 9. in do pol 6. ure popoldne 10. avgusta t. l. in da je o smrti Kunstelnovi izvedel zanesljivo šele med potjo, ko se je vračal domov. Kako je v tem slučaju mogel nad svojimi pomočniki hrmeti in jim udeležbo pri petju prepovedati, je neumljivo. Veselja, g. poročevalec, nad učinki Vaših novic Vam ne vidim. V Radovljici, meseca avgusta 1905. Janez Vurnik, podebar.

**Ukradena kipa.** V Bevškem pri Zagorju ob Savi je nekdo ukradel dva kipa iz znamenja, ki stoji blizu hiše Janeza Fakina. Kip lurske Matere Božje je 60 cm visok, drugi je sv. Frančišek Ksaver, visok je le 30 cm. — Orožništvo zasleduje zlikovca.

**Italija proti Trstu.** Italijanska vlada je sestavila nov parobrodni načrt, ki je naperjen proti avstrijskemu pomorskemu prometu, posebno pa proti Trstu. Italijo bode v oči nova karavanska železnica, zato hoče pozdigniti Benetke. Vse nove italijanske parobrodne proge posegajo v prometne zveze avstrijskega Lloydja. Nove parabrodne proge v Dalmacijo, Albanijo in Epir imajo politiške namene. Nova proga iz Benetk v Aleksandrijo je naperjena proti zvezi našega Lloydja z Aleksandrijo, ravno ta namen imajo sirske-egipt-

ske proge. Nova zveza iz Benetk v Kalikutto in Brazilijo bo avstrijskemu Lloydju zelo škodovala. Zato je nujne potrebno, da Lloyd jame graditi velike in hitre parnike. Karavanska železnica se ne bo izplačala, ako se v Trstu ne zgradi velike pomorske naprave. Sicer se pa od več strani naglašajo, da Italija nima tolike finančne sile, da bi izvedla svoj načrt.

**Dve deklici utonili.** Včeraj sta v jezeru pri Beljaku utonili mladi sestri Fani in Mici Oberhaemer z Dunaja. Ko se je ena sestra potapljala, hotela ji je druga pomagati, a se je tudi potopila.

**Izgubljena ženska.** 40 let stara ženska, srednje velikosti, slabo oblečena, bosa in umobolna, se je izgubila dne 1. t. m. Kdor o njej kaj ve, je prošel naznaniti to poštenemu uradu Vače pri Litiji.

**Ze zopet otrok zažgal.** Včeraj popoldne je pogorela Grogova hiša v Vescah fare vediške. Domačini in posebno požarna bramba iz Vodice so omejili ogenj le na gorečo hišo, še predno je začela burja pihati, in take preprečili daljno nesrečo. Skode je nad 200 K; pogorelec je zavarovan pri „Dunavu“ za 400 K. Sestletni sinek je razedel g. orožniku, ki mu je zato krajcar dal, da se je igral z žvenplenkami v šupi; ko se je stelja vnela, je nekaj časa gasil, a ker je vedno bolj gorelo, je zbežal. Starši, ne puščajte vendar otrokom žvenplenk in ne zažigajte si s svojo malomarnostjo sami svojih domov.

**42 hiš zgorelo.** Požar v Lokvi pri Reki je uničil 42 hiš. Skode je nad 200 000 kron. Ne ve se še, kako je ogenj izbruhnil.

**Stara stolnica na Krku** je že šest mesecev zaprta. Pojavile so se namreč na strepu nevarne razpoke.

**Avstrijska mornarica.** Avstrijska eskadra, ki je sedaj na vajah, je dospela v Trst. Ladja „Meteor“ je izvršila razna važna hidrografska dela ob istrski, dalmatinski in kvarnerski obali.

**Sodalitas ss. Cordis za ribniško dekanijo** ima svoj shod v sredo 23. t. m. v Velikih Laščah.

**Posvečevanje cerkve,** posvečene lurski Materi božji se je vršilo 15. t. mes. prav slovesno na Polšniku po premil. gospodu knezoškofu ljubljanskem. Navzočih je bilo več gg. duhovnikov in velikanska množica vernikov. Po vseh gridih so na predvečer goreli mnogebojni kresovi, vmes pa so topiči povečevali slavaest.

## Ljubljanske novice.

**Lj Cesarska maša.** Danes na rojstni dan presvetlega cesarja je daroval premilostni g. knez in škof ob 10. v stolnici pontifikalno sv. mašo ob obilni udeležbi. Sv. maše se je udeležil ekselencija baron Hein, dež glavar pl. Detela, višji vojaški dostojanstveniki, zastopniki vseh c. kr. uradov in šol, nekaj redovnikov, Vincencijeva družba in mnogo vojaštva. Prostrana stolnica je bila danes prenapolnjena. Med sv. mašo se je streljalo iz topov na Gradu.

**Obrtna razstava v Ljubljani.** Opozarjamo, da bo obrtna razstava v „Mestnem domu“ odprta le še jutri in v nedeljo. Kdor jo še ni videl, naj se potruži tja, ne bo mu žal. Videl bo mnogo lepih stvari in spoznal izredno sposobnost domačih obrtnikov. Naj bi si jo tudi obrtniki z dežele, posebno z okolice prihodnjo nedeljo ogledali v obilnem številu. Tako zanimive razstave ne bo kmalu v Ljubljani. „Slovenski trgovski vestnik“ prav laskavo omenja razstavo in pravi, da se razstavljavci lahko ponesni na svoje izdelke. Razstava bo v nedeljo popoldne slovesno zaključena.

**Odkritje Prešernovega spomenika.** Dunajska livarna je poslala Prešernov spomenik že dne 14. t. m. v Ljubljano, kamor prispe v teku šestih dni. Kamnoseška dela bodo dovršena na lici mesta najpozneje v desetih dneh; za montažo spomenika, katera se prične takoj po završenem kamnoseškem delu, pa se bo potrebovalo osem do deset dni. Slavnost odkritja se bo vršila vsekakor 10. septembra.

**Lj Odvetniška vest.** Uradni list priobčuje: Po zmislu § 7. odv. reda se objavlja, da je gosp. dr. Fran Poček z današnjim dnem vpisan v tukajšnji imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani.

**Lj Rezervisti 17. pešpolka,** kateri so pozvani k orožnim vajam na 20. avgusta za dobo 13 dni, vrnejo se v Ljubljano s posebnim vojaškim vlakom dne 3. septembra (nedelja) — ob 12. uri 16 min opoldne in bodo takoj preoblečeni ter odpušteni.

**Lj Cirkus Lipót.** Programne točke so se včeraj izvajale s prav posebno preciznostjo in fineso, oprema in kostumi so bili zelo elegantni. Danes je velika Hig-life predstava z večjim in bogatejšim vspreedom.

**Lj Sleparski agent.** Josip Kattauer, agent v Ljubljani, je bil v dobi od

maja do julija t. l. v službi kot agent in kasir pri tvrški Herman v Gradišču. V teku tega časa je kasiral v Ljubljani in okolici pri raznih strankah denarne zneske s sleparskimi pobetnicami in s tem oškodoval svojega gospodarja za celotni znesek 76 K 92 vinarjev. Josip Kattauer je bil vsled tega obsojen na tri tedne stregega zapor.

**Lj Prijet tat.** Začetek tega meseca sta prišla v hotel „pri Slonu“ dva gospoda, si najela lepo sobo in tam prenočevala dve noči. Podpisala sta se kot posestnika Jakob Obratovič in Ivan Čadič iz Spljeta. Ker sta se fino obnašala in bila elegantno oblečena, sta si dala dobro postreči, kar so uslužbenci tudi radi storili, misleči, da morata ta dva biti že bogata. Natakarka Jakoba Sedeja sta nagovarjala, da jima je posodil nekaj denarja, nakar sta v noči 10. t. m. neznanu kam izginila, ne da bi kaj plačala. Dne 12. t. mes. je pa orožništvo na Krasu aretovalo nekega Jakoba Obratoviča, ki je bil istega dne ukradel v Postojni kolo in se ž njim odpeljal proti Trstu. Brezdvomno je to isti Obratovič, ki se je bil izdal v hotelu „pri Slonu“ za posestnika. Aretovanec je 3. januarja 1880. leta rojen in pristojen v Kotor v Dalmaciji. Aretiranec je baje kon-torist, ki je pa že dalje časa brez vsakega dela in se najbrže preživlja s tatvinami in pustolovstvom. Obratovič je srednje postave, nosi črne redke brado, črna suknjič in sive križaste hlače. Govori slovensko, hrvaško, nemško, laško in francosko. Kdor bi vedel o njem kaj „dobrega“, naj obvesti sodišče v Postojni.

**Lj Tatvina.** Natakarkici Frančiški Frankovi na Ambroževem trgu št. 7 je bilo ukradeno v noči od 12. na 13 t. m. iz nezaklenjene spalne sobe novo zgornje krilo, vredno 6 K. Tatvine sumljivo je neko mlado dekle.

**Lj Ljubljanske društvene godbe koncert** za člane se vrši da nes v hotelu „Južni kolodvor“. Začetek ob 8. uri. Vstop za člane prost, za nečlane 40 h. — Jutri v soboto je koncert društvene godbe v „Svicariji“. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop prost.

**Lj Poštna vest.** Vsled odloka c. kr. poštega in brzojavnega ravnanstva v Trstu z dne 12. t. m. št. 34554. bo od 1. septembra počenši od nedeljah in prazničnih poštni urad Ljubljana 2 (južni kolodvor) otvoren za p. n. občinstvo in sicer: za pisemske pešto, večno pošto in blagajnični oddelek od 9 do 11½ ure popoldne; za brzojavni oddelek od 9. do 1. ure popoldne.

**Lj Shod radi nedeljskega požitka v trgovinah** se bo vršil v nedeljo dne 27. avgusta. Istočasno se vrše tudi slični shodi po drugih avstrijskih mestih.

**Lj Kdo je po noči streljal z Grada?** Nocoj ob pol 3. je Ljubljancane zbudil topov strel z Grada; a potem je bilo vse tiho in mirno. Danes se nam poroča, da je bil to čin hudobnosti. Ko je strel počil, je čuvaj pogledal skozi okno in videl dva moža, eden je imel temnorjavo obleko, in eno žensko, ki so se hitro umaknili. Ko je prišla policija, ni mogla zaslediti nobene. Na lici mesta pa so našli palico, s katero so zlikovci potegnili žico, vsled česar se je sprožil top. Palico so prenesli na magistrat. Ob šesti uri zjutraj so zagrmeli z Grada strelji topničarjev na čast 75letnici cesarjevi.

**Lj Vprežen voz v cestnem jarku.** Včeraj popoldne se ga je bil posestnik Anton Moster iz Rače pri Kočevju tako navlekel, da je cil zgrešil cesto in zapeljal z vpreženim vozom na železnično progo na Dolenjskem kolodvoru, odkoder ni potem mogel ne naprej, ne nazaj. Ko so to opazili železniški uslužbenci, so prihiteli Mostarju na pomoč in ga spravili s proge. Bil jim je tako hvalezen, da jim je dal 8 kron napitnine, potem se pa odpeljal po izanski cesti. Danes zjutraj so pa ljudje našli v bližini ljudske šole na Barju v cestnem jarku ležeč vprežen voz, brez gospodarja. Okrog voza je bila razstresena moka, sladkor in kava, ki so jo nekateri skrbno pobirali. Nekdo je bil potem voz in konje spoznal in se odpeljal ž njim proti Mostarjevemu domu.

**Lj Pogašen ogenj.** Danes okolu 11. ure je pričelo goreti v stanovanju gosp. Mih. Moškerca na Poljanskem nasipu. Dim je opazil večbatelj ognjegasnega društva g. Dachs, ki je z ognjegasci takoj pritekel in udušil še ne razviti ogenj.

## Telefonska in brzojavna poročila.

**Dunaj,** 18. avgusta. (Kor. ur.) Pove-dom 75letnice cesarjeve so došla iz cele države poročila o slavnostnih prireditvah.

**Dunaj,** 18. avgusta. Državni poslanec dr. Ernst Bareuther je na počitnicah na Pruskem umrl.

**Budimpešta,** 18. avgusta. Sklepi včerajšnjega sestanka 23 liberalnih poslancev, ki zahtevajo, da se skliče občinski shod liberalne stranke in da se stranka

opusti so doslej ostali tajni. Konferenca bo skere gotovo trajala več dni.

**Trst,** 18. avg. „Piccolo“ poroča iz Gorice, da se v Kostanjevici blizu Gorice napadli nekega enoletnega prostovoljca, Tržačana, ker je zabavljajl črez razobešeno slovenske trobojnico in ga ubili. (?)

**Zagreb,** 18. avg. Vesti, da bo ban Pejačević odstopil uradno dementirajo.

**London,** 18. avgusta. V najkrajšem času se bo tu vršil kongres srbskih, bolgarskih in arbanaških revolucionarjev, ki so si dali za nalogo, da sultana vržejo s prestola.

**Atene,** 18. avgusta. Iz Seresa poročajo, da se bolgarske čete v Makedoniji iz maščevalnosti ubile v vasi Eoridere Grka Vasilja Gombokisa, njegovo ženo, sinaho ter sina in potem zapalili njegovo hišo.

**Madrid,** 18. avgusta. Inženir Josè Igurbide je izumel za ladje nov koncentrični vijak (propeler), s katerim so se vršile v Valenci pevoljne izkušnje. Nov vijak bo pedelil ladjam še enkrat toliko hitrosti, kot so je imele doslej.

**Lipsko,** 18. avgusta. Tu je bil danes ob 4. uri zjutraj potres. Zidovja so se majala stvari v sobah so se premikale.

**Varšava,** 18. avgusta. Tukajšnje delavstvo hoče v znak žalosti radi dogodkov v Bjalestoku uprizoriti splošno stavko. Na tisoče oklicev je razširjenih po mestu, naj počiva delo v tovarnah javnih napravah in prodajalnicah. Tudi cestna železnica ne bo vozila.

**Peterburg,** 18. avgusta. V Baku so zopet veliki izgredi. Več Armencev je ubitih. V Kercu se boje židje antisemitskih izgredov in beže iz mesta.

**Peterburg,** 18. avgusta. „Slovo“ poroča iz Moskva ob Donu: Zločinci strahujejo mesto. Prebivalstvo se je organiziralo in je linčalo že več zločincev, plenjevalcev in požigalcev.

**Peterburg,** 18. avgusta. Dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne je prišel v državno tiskarno ukaz, naj prično že tiskati carjev manifest in postavo o državni dumi. Manifest je sestavil Pobjedonoscev. Uredniki listov so šli včeraj k vladi vprašati, kako naj razpravljajo o teh dveh važnih izjavah, ki obe izideta jutri v soboto. Car je baje določil za državno dume grad Gadiño.

**Peterburg,** 18. avgusta. Ljudsko zastopstvo, katere dobi Rusija s carjevim manifestom jutri, bo imelo pravico baviti se z reformami državnega sistema, sprejemati nove ali spreminjati stare postave, kontrolirati postopanje vlade. Osebe, ki imajo državne službe, ne smejo biti voljene. Mesta volijo brez zaupnikov, tudi na posebnih shodih. Izvoljeni mestni zaupniki volijo poslance v glavnem mestu okraja. Mestni volivci smejo voliti tudi kmete. Aktivno volivno pravico se dobi z 25. letom. Zastopnikov bo 520, kmetje bodo imeli 20 zastopnikov. Predsednik državne dume je voljen za pet let in ne potrebuje potrdila niti od vlade, niti od carja, kateremu mu ni treba niti poročati.

**Peterburg,** 18. avgusta. Židje bodo v ljudsko zastopstvo imeli omejeno volivno pravico. Juristične osebe bodo imele volivno pravico. Sklepa drž. dume, ki bo imel dvotretjinsko večino, ne bo treba predložiti carju v potrjenje.

**Portsmouth,** 18. avgusta. Glede točke IX se pri včerajšnji mirovni konferenci ni doseglo sporazumljenja. O ruski vojni odškodnini Japonski je debata trajala celi dopoldan. Ker ni bilo sporazumljenja, se je ta zadeva odgodila. Včeraj se še obravnavali točki X. in XI. Do pol 7. ure zvečer se stranki nista mogli zediniti, nakar so posvetovanja odgodili do danes.

**Peterburg,** 18. avgusta. Witte je izjavil, da je Rusija voljna plačati odškodnino za preskrbo tisočev ruskih vojnih ujetnikov na Japonskem. Na ta način upa da bo to smatrala Japonska za vojno odškodnino uštevši da dobi tudi v najem Linetung, Port Artur in vzhodno kitajsko železnico. Japonski bodo skoro gotovo odstopljene same take vojne ladje, ki so bile tako poškodovane, da so se mogle le z begom v kako nevtravno luko rešiti. Glede Sahalina bode Rusija skoro gotovo priznala nadpro-



